

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ, ІНФОРМАТИКИ ТА ФІЗИКИ

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ

*Міжнародна науково-практична конференція
з нагоди 70-річчя доктора педагогічних наук, професора,
заслуженого працівника освіти України,
директора Навчально-наукового інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації
СЕРГІЄНКА Володимира Петровича*

МАТЕРІАЛИ

28 жовтня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
Р. Г. Драпушко – проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
В. Г. Лавриненко – проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
Н. В. Марченко – кандидат педагогічних наук, доцент;
Шебень Володимир – кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
В. П. Сергієнко – доктор педагогічних наук, професор;
В. М. Слабко – доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін – проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
В. І. Федоришин – доктор педагогічних наук, професор;

С 24 Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади :
збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяч.
70-річчю проф. В. П. Сергієнка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла
Драгоманова, 2024. – 462 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-MKNino-Sergiyenko70-2024>

Цвид-Гром О. П.

ІНСТИТУЦІЙНА АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У КОНТЕКСТІ
ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ (ESG – 2015)..... 418

Цутевич П. А., Гарєєва Ф. М.

ПОРІВНЯННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНДУКТИВНИХ
ТА ДЕДУКТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ
ТА НА БАКАЛАВРАТІ 420

Чайка Є. Я.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ..... 422

Четверик В. К.

ПОТЕНЦІАЛ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ..... 425

Чижевський Б. Г., Попович Л. М.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВОЮ ТРАНСФОРМАЦІЄЮ
У ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ..... 428

Шевченко В. В.

СИСТЕМА ОХОРОНИ ПРАЦІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ 432

Шевченко В. І., Шайтанова О. А.

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ ОСВІТИ
В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 434

Шкарівський В. Г.

ВІРТУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ СЕРЕДОВИЩА ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ 436

Школьний О. В.

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З МАТЕМАТИКИ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ 439

Шут М. І., Благодаренко Л. Ю., Січкарь Т. Г.

ФІЗИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ:
ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ..... 441

Юрійчук А. О.

ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВЕБДОСТУПНОСТІ:
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ З МЕТОЮ СТВОРЕННЯ
ДОСТУПНИХ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ..... 444

-
9. Rolli | Where Journalists Find Experts. Rolli. URL : <https://www.rolliapp.com/>.
 10. Vetting – Rolli App | Rolli. Rolli. URL : <https://www.rolliapp.com/vetting>.

УДК 378.2.091.214:006.032(4)

Цвид-Гром О. П.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філології педагогіки та методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету,
м. Біла Церква, Україна

ІНСТИТУЦІЙНА АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У КОНТЕКСТІ ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ (ESG – 2015)

Відповідно до Законів України “Про освіту” та “Про вищу освіту”, а також вимог Європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (European Standards and Guidelines for Quality Assurance for European Higher Education Area, 2015) інституційна акредитація встановлює відповідність системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти чинним вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти [1; 2].

Необхідною передумовою проведення інституційної акредитації закладу вищої освіти є акредитація всіх його освітніх програм. Процес акредитації має використовуватись закладом вищої освіти для розвитку і вдосконалення системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандарту вищої освіти, що включає, крім вимог стандарту за відповідною спеціальністю, дотримання ліцензійних умов;
- спроможності закладу освіти виконати вимоги стандарту та забезпечити досягнення здобувачами освіти передбачених в освітній програмі результатів навчання, у тому числі завдяки функціонуванню внутрішньої системи забезпечення якості;
- досягнення заявлених у програмі результатів навчання (відповідність визначеного кредитного виміру освітніх компонент, обраних методів викладання та оцінювання тощо) [2].

Ключова мета “Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти” (ESG) – сприяти спільному розумінню забезпечення якості навчання і викладання. Вони відігравали і відіграватимуть важливу роль у розвитку національних та інституційних систем забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ЕНЕА) та у транскордонній співпраці.

Європейські агентства є членами міжнародних мереж із забезпечення якості: Міжнародна мережа гарантій якості у вищій освіті (INQAAHE), Європейська мережа забезпечення якості у вищій освіті (ENQA), Об’єднана організація з питань якості (JQI), Європейський консорціум з акредитації у вищій школі (ECA). Акредитаційні

агенції, в повній мірі співвідносяться з Європейськими стандартами та гарантіями якості вищої освіти (ESG).

Акредитація вважається інституційною, якщо оцінюється заклад вищої освіти в цілому. Об'єктами експертизи виступають: місія, цілі та завдання закладу вищої освіти; планування та ефективність процесів; керівництво та менеджмент; освітні програми; викладачі та ефективність викладання; студенти; фінансові, матеріально-технічні, бібліотечні та інформаційні ресурси. Якщо заклад вищої освіти пропонує дистанційне або "online" навчання, фокусом процедур акредитації може стати середовище навчання.

Під час інституційної акредитації закладів вищої освіти відбуватиметься оцінювання якості освітньої діяльності закладу. Через впровадження інституційної акредитації стане можливим самоакредитація закладом вищої освіти своїх освітніх програм.

1. Інституційна акредитація – це оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти та його системи внутрішнього забезпечення якості [1].

2. Інституційна акредитація є добровільною і може бути проведена за ініціативою закладу вищої освіти.

3. Інституційна акредитація здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у співпраці з національними та міжнародними експертами, а також міжнародними інституціями, що здійснюють діяльність у сфері забезпечення якості вищої освіти та визнані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Засади інституційної акредитації визначаються законом.

Акредитація закладу вищої освіти в цілому (інституційна акредитація) має за мету оцінювання якості освітнього процесу, функціонування системи внутрішнього забезпечення якості тощо. Загалом інституційна акредитація проводиться за тими ж процедурами, що й акредитація освітніх програм.

Варто звернути увагу на критерії, які покладені в основу оцінювання під час акредитації освітньої програми. Існує багато способів організувати таку систему критеріїв, але зазвичай вона охоплює такі основні аспекти, як:

- цілі і структура програми;
- зарахування, навчання та оцінювання студентів;
- управління та організація освітнього процесу;
- кадрове, матеріальне, фінансове, науково-методичне забезпечення;
- наявність внутрішньої системи забезпечення якості;
- дотримання доброчесності та прозорості на всіх етапах реалізації програми.

По суті, під час будь-якої акредитації програми здійснюється оцінювання двох речей: самої програми та спроможності вищого навчального закладу її реалізувати /або ж результатів реалізації/. У всіх зазначених аспектах критерії оцінювання можуть бути як кількісними, так і якісними. Кількісні критерії передбачають відповідність забезпечення програми певним, зазвичай встановленим, показникам, скажімо, наявність відповідного відсотку викладачів з науковими ступенями, певної кількості навчально-методичних посібників, приміщень, комп'ютерів тощо. Перевага кількісних критеріїв у тому, що вони є чіткими і не допускають різночитань, недолік їх – у тому, що є надто формальними і практично не дозволяють виявити справжню якість програми.

Перевагою якісних критеріїв є те, що вони концептуально відповідають

Європейським стандартам і рекомендаціям (ESG). Якісні критерії дозволяють вищим навчальним закладам самостійно встановлювати необхідні для себе обсяги ресурсів для забезпечення програми за умови їх осмисленого обґрунтування. З іншого боку, якісні критерії по суті відкривають шлях зовнішньому експерту для довільних суджень про якість програми і про необхідність її вдосконалення. За таких умов результат акредитації повністю залежить від фаховості та доброчесності зовнішнього експерта.

Якісні критерії оцінювання програм під час акредитації можуть бути урівноваженими кількісними критеріями, які використовуються під час ліцензування цих самих програм. За Законом “Про вищу освіту” Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має здійснювати і акредитацію програм, і ліцензійну експертизу, але не обов’язково одночасно.

Акредитація освітніх програм та інституційна акредитація покликані вирішити два основних завдання: 1. Допомогти ЗВО визначити сильні і слабкі сторони освітньої програми та/або (у випадку інституційної акредитації) системи забезпечення якості, і розробити конкретні заходи щодо їх удосконалення. 2. Надати всім зацікавленим сторонам (здобувачі освіти та їх представники, роботодавці, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, місцеві та територіальні громади тощо) інформацію про якість освітніх програм і надійність забезпечення якості у ЗВО.

Література:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти: Закон України від 02.05.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3062-20/#Text>.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL : <https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines-for-qa-in-the-ehea-2015.pdf>.

УДК 378.147, 37.026

Цутевич П. А.,

*Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”,
м. Київ, Україна;*

Гарсєва Ф. М.,

*Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”,
м. Київ, Україна*

ПОРІВНЯННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНДУКТИВНИХ ТА ДЕДУКТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ ТА НА БАКАЛАВРАТІ

Порівняння використання індуктивних та дедуктивних методів навчання фізики в закладах середньої освіти та вищої освіти першого рівня є надзвичайно актуальним, оскільки ці методи суттєво впливають на якість навчального процесу та формування у